

Spis treści

Słowo wstępne	9
Część I – Otworzyć układ. Dlaczego Polska potrzebuje demokracji bezpośredniej? – Mirosław Matyja	15
1.1 Wprowadzenie. Dlaczego układ trzeba otworzyć?	16
1.2 Potrzeba zmiany w Polsce	20
1.3 (Nie)odpowiedzialność polskich polityków	26
1.4 Dlaczego demokracja bezpośrednia?	32
1.5 Demokracja na poziomie samorządu gminnego	36
1.5.1 Referendum lokalne i konsultacje społeczne	36
1.5.2 Deficyt pomocniczości	38
1.5.3 Szwajcarski przykład	39
1.5.4 Wnioski dla polskiego samorządu	41
1.5.5 Weźmy przykład ze stowarzyszeń	42
1.5.6 Samoorganizacja wzorem dla gmin	44
1.6 Demokracja bezpośrednia na szczeblu państwowym	48
1.6.1 Referendum	52
1.6.2 Inicjatywa obywatelska	61
1.6.3 Weto obywatelskie	66
1.7 Zmiana układu sił w polskim systemie politycznym	73
1.8 Gdzie szukać inspiracji? Szlachecka tradycja demokracji bezpośredniej w Polsce	77
1.9 Podsumowanie	81

Część II – Jak zreformować polskie referendum? 14 punktowych postulatów	85
2.1 Wprowadzenie: propozycje reform <i>a la carte</i>	86
2.2 Druga geneza dzisiejszych problemów	89
2.3 Jak zmienić referendum ogólnokrajowe?	97
2.3.1 Referendum ogólnokrajowe: bezprogowe lub z obniżonym progiem?	97
2.3.2 Obligatoryjne referendum na wniosek obywateli	106
2.3.3 Nowe przepisy o finansowaniu	111
2.3.4 Obowiązkowe konsultacje pytań i możliwości ich korygowania	120
2.3.5 Uporządkowanie kwestii łączenia referendum z wyborami	123
2.4 Jak zmienić referendum lokalne?	125
2.4.1 Likwidacja lub obniżenie progów w referendum lokalnym	126
2.4.2 Uprościć zbieranie podpisów pod wnioskiem o referendum	132
2.5 Innowacje dla demokracji bezpośredniej	136
2.5.1 Weto ludowe	137
2.5.2 Dzień referendalny	141
2.5.3 Elektroniczna zbiórka podpisów	144
2.5.4 Książeczka referendalna	147
2.5.5 Panel obywatelski jako metoda układania pytań	149
2.5.6 Opcja „zaśada z powyższych”	152
2.5.7 Referendum ws. wyroków Trybunału Konstytucyjnego	154

Część III – Inspiracje ze świata. Jak wyglądają i czego dotyczą referenda w innych państwach? – Tomasz Synowiec.....	159
3.1 Nie tylko Szwajcaria. Referenda na świecie	160
3.2 Referenda aborcyjne na świecie	168
3.3 Referenda „alkoholowe” na świecie	183
3.4 Referenda dotyczące monarchii na świecie	193
3.5 Weto ludowe, <i>recall</i> i inne powracające tematy referendum	205
3.6 Referenda stanowe w USA	210
3.7 Podsumowanie	216
Część IV – Polacy o demokracji bezpośredniej. Wyniki badań Instytutu Demokracji Bezpośredniej – Roch Zygmunt	219
4.1 Wprowadzenie	220
4.2 Polacy o referendum lokalnym	224
4.3 Polacy o odrzucaniu ustaw w referendum	235
4.4 Polacy o referendach po wyborach i referendum 15 października	243
4.5 Polacy o referendach w sprawach Unii Europejskiej	261
4.6 Polacy o cyfryzacji procesów demokratycznych	270
Noty o autorach	279
O LubBezpośrednio.pl – Instytucie Demokracji Bezpośredniej	281